

En marxa la rampa que permet els peixos salvar l'assut de la nuclear d'Ascó i duplicar el seu hàbitat a l'Ebre

L'estructura, que ha costat 93.000 euros dins del projecte Life Migratoebre, ha de permetre reintroduir espècies autòctones del riu com l'esturió

La rampa de peixos per salvar l'assut d'Ascó, amb la torre de refrigeració de la nuclear al fons. | ACN

Una rampa permet ja els peixos salvar l'assut de la central nuclear d'Ascó i duplicar l'hàbitat del qual fins ara disposaven al riu Ebre. Amb una amplada de 10 metres, una llargada de 50 i un pendent de només el 3,5%, la seua construcció ha de suposar un salt considerable en la conservació de la fauna piscícola fluvial, obrint-li el pas a zones on s'hi alimenta o on s'hi reproduïx. "Quan els cabals eren baixos este punt es quedava sec i limitava molt el moviment dels peixos", ha apuntat l'investigador de l'IRTA, Enric Gisbert.

Per les seues característiques, possibilitarà que puguin remuntar i descendir el riu peixos de mida petita o mitjana, com sabogues, anguiles, barbs o llisses, però també de mida gran, davant la possibilitat de reintroduir a mig termini l'esturió. Precisament, un conveni entre el govern francès, l'espanyol i la Generalitat permetrà a l'IRTA disposar de sis exemplars adults procedents de França que han de convertir-se en la base perquè esta espècie autòctona de l'Ebre desapareguda fa dècades puga tornar-hi a viure i reproduir-s'hi. La rampa, a més, permetrà el pas de petites embarcacions com piragües i caiacs.

És, segons el Departament de Territori i Sostenibilitat, la rampa de peixos més gran de Catalunya i una de les majors de la península Ibèrica. L'assut del qual capta l'aigua del riu per refrigerar-se la nuclear d'Ascó, de 170 metres i uns dos d'altura, s'ha acabat convertint en un obstacle de primer ordre per als peixos, especialment, les espècies migratòries que el Life Migratoebre treballa per recuperar de forma efectiva. "Pretenem que els peixos es puguin moure en qualsevol època de l'any i amb qualsevol cabal del riu", ha precisat Gisbert. Per aconseguir-ho, la rampa -situada prop del marge esquerre i equipada també amb sensors per comptabilitzar el pas d'exemplars de saboga i anguila marcats amb radiotransmissors - mantindrà una profunditat mínima de 50 centímetres i un cabal circulant d'entre 4.000 i 8.000 litres per segon.

"El moviment dels peixos és molt important perquè troben hàbitats per alimentar-se o reproduir-se i això representava un obstacle per al seu normal comportament", ha afegit l'investigador de l'IRTA. A la zona d'Ascó, segons el Departament de Territori i Sostenibilitat, poden arribar a coincidir fins a catorze espècies pròpies del tram final del riu segons l'època de l'any. Desaparegudes algunes, d'altres amenaçades per la sobrepesca i els depredadors al·lòctons -com el silur, la gambúsia, la perca americana o el peix sol- la sobreexplotació de l'aigua i la mala connectivitat que suposen preses i assuts no han ajudat a la seva recuperació. La rampa, en este sentit, ha estat dissenyada amb un pendent suau, inferior al 10%, que mantinga una velocitat de l'aigua adequada i una amplada suficient perquè en puguin fer ús espècies de mida mitjana o petita, com les sabogues, anguiles, barbs o llisses, però també d'altres més grans, com l'esturió, extingit ja fa moltes dècades a l'Ebre. Fins i tot, permetrà afavorir la navegabilitat en este tram, permetent el pas de caiacs i canoes. L'obra ha costat 93.000 euros, que cofinançarà la Unió Europea en el marc del projecte Life Migratoebre.

Precisament, el gran objectiu d'este projecte passa per la recuperació i reintroducció d'espècies migratòries de peixos, moltes d'elles autòctones, que en alguns casos han desaparegut del tram final del riu. Són la llamprea, l'anguila, la saboga i l'esturió, principalment. El tècnic del Departament d'Agricultura a les Terres de l'Ebre, Jesús Gómez, ha recordat que, per exemple, les anguiles solen descendir riu avall per arribar al mar i anar a reproduir-se al Mar dels Sargassos. En canvi, l'esturió, que s'alimenta al riu però habita també al mar, remunta riu amunt per pondre. En este sentit, el pas d'Ascó ha de permetre que, en el cas de reintroducció, puguin arribar a una zona idònia per a la seva reproducció que s'ha localitzat aigües amunt. "Duplicuem la zona del riu apta per a la seva supervivència. Esta és la importància d'este pas", subratlla.

De fet, la possibilitat de reintroducció de l'esturió comença, així, a agafar forma. El projecte pilot en marxa per fer-ho possible podria concretar-se de cara l'any vinent. El president de l'Institut per al Desenvolupament de les Comarques de l'Ebre (Idecce), ens que coordina el projecte Life, ha anunciat la cessió de tres exemplars provinents de França, de l'estuari de la Gironda, on la població ha sobreviscut a la contaminació i les preses. Els exemplars, entre els quals cinc mascles, han de ser traslladats enguany des de l'estació d'experimentació de l'IRSTEA a Saint Seurin-sur-l'Isle fins al centre d'Aqüicultura de l'IRTA a Sant Carles de la Ràpita per avançar en el projecte.

Projecte de rampa a Xerta

Aconseguir que siguin efectives totes aquestes mesures de conservació i reintroducció al tram final de l'Ebre requerirà també habilitar, definitivament, una altra rampa de peixos, en este cas l'assut de Xerta. En l'acte inaugural d'Ascó, la secretària de Medi Ambient i Sostenibilitat, Marta Subirà, ha anunciat que s'està ultimant la redacció del projecte. Una estructura que quadruplicarà la que s'ha posat en marxa este divendres, superant els 200 metres de longitud i que podria esdevenir la més gran de la península i una de les majors d'Europa. El pressupost ronda els 900.000 euros i caldrà reformar l'escala preexistents, construïda fa uns anys per Acuamed però que ha resultat ineficaç. La voluntat de la Generalitat és que la nova escala, que compta amb l'oposició de la Comunitat de Regants de la Dreta, pugui entrar en servei l'any vinent. De moment, a Xerta s'han instal·lat sis càmeres subaquàtiques per avaluar el pas de peixos i, en funció dels resultats, ajustar els temps d'obertura i tancament de la resclosa.

Tot i que, sobre el paper, el projecte Life Migratoebre havia de finalitzar enguany, la Unió Europea

ha acordat prorrogar-lo dos anys més. Coordinat per l'Idece, té com a socis beneficiaris la Direcció General de Pesca i Afers Marítims del Departament d'Agricultura, la Fundació Catalunya-La Peadrera, el Centre d'Estudi dels Rius Mediterranis - Universitat de Vic - Universitat Central de Catalunya i l'IRTA, a més del suport i col·laboració d'empreses, entitats acadèmiques i de l'administració.